

N:o 151.

Af herr **V. Vahlin**, rörande användning af anslaget till högre folkskolor på landet jemväl för sådana läroanstalter i städerna.

Genom af Riksdagen år 1890 beslutad indragning af lägre läroverk och pedagogier hafva en del mindre städer gått förlustiga undervisningsanstalter, för hvilkas anordnande de fått vidkännas för dem icke obetydliga uppförringar. Om vid dessa läroverk meddelad undervisning an icke till omfånget sträckt sig utöfver folkskolans kurser i vissa ämnen, har den dock i andra nått icke obetydligt derutöfver, hvarjemte i följd af deras mindre lärjungeantal ett bättre resultat af undervisningen alltid kunnat vinnas. Flertalet af här afsedda städer torde icke vara i stånd att utan statens mellankomst bereda sig — och härmed afven närgränsande landsbygd — någon ersättning för dem frantagna läroverk, och skall därför Riksdagens anförda åtgärd, så länge den ej haft till påföljd inrättande af andra, för folkundervisningen bättre afpassade läroverk, än de nu indragna, endast vara af beskaffenhet att i någon mån medföra en sänkning af den allmänna bildningen hos vårt folk. Detta kan dock icke förutsättas hafva varit Riksdagens afsigt, utan torde man tvärtom våga antaga, att Riksdagens intresse för folkupplysningen under senare tider ökats, och att därför indragningen af dessa lägre läroverk endast varit en förberedande åtgärd för genomförande af en större reform af vårt undervisningsväsen, gående i riktning att allt mer möjliggöra ernåendet af en bättre och vidsträcktare skolbildning för det stora flertal af vårt lands ungdom, som icke är i tillfälle att besöka de allmänna läroverken — en reform, hvars snara

genomförande synes mig så allvarligt motiveradt af nödvändigheten att med ökad tillfälle till upplysning för vårt folk möta de nya och mångskiftande idéströmningar, som börjat allt mer tränga till alla lager deraf.

I saknad emellertid allt fortfarande af en tidsenlig och fullständig plan för ordnandet af hela vårt undervisningsväsen, synas våra skolreformer hota att tills vidare stanna vid en blott indragningsåtgärd; så vidt icke Riksdagen, under förväntan på regeringens åtgöranden, anser sig, i mer utsträckt grad än hittills varit förhållandet, böra genom sin mellankomst söka möjliggöra upprättandet af skolor, afsedda att åt de mindre bemedlade klassernas barn lemna tillfälle till inhemtande af en bättre bildning, än den folkskolan kan meddela.

Det är emellertid endast till ett förberedande steg i denna riktning jag genom denna motion velat lemna anvisning, på samma gång jag derigenom äfven afsett att bereda möjlighet till vinnande af någon ersättning för de småstäder, för hvilka de nu indragna läroverken dock varit af icke ringa betydelse.

Riksdagen beviljar ärligen en summa af 20,000 kronor till understöd åt s. k. »högre folkskolor» på landet; denna institution har emellertid af flere skäl icke erhållit hvarken den utveckling eller spridning, som man berättigadt kunnat förvänta, hvarför icke heller därför anslagna medel till fullo tagits i anspråk. Skulle emellertid Riksdagen finnas villig medgifva, att från detta anslag understöd äfven finge tilldelas högre folkskolor eller med dem jemförliga, af enskilde upprättade skolor äfven i städerna, skulle icke osannolikt dylika läroanstalter komma att inrättas i en del mindre stadskommuner, hvilka nu, liksom kringliggande landsbygd, äro helt och hållet i saknad af hvarje bildningsanstalt utöfver folkskolans stadium, åtminstone sådan, som är tillgänglig och afpassad för de mindre bemedlade klassernas barn.

På samma gång den allmänna bildningen hos vårt folk alltid härigenom skulle vinna i innehåll och utbredning, skulle äfven den mellanskolform, hvars saknad enligt min uppfattning utgör en af de väsentligaste bristerna i vårt nuvarande undervisningssystem, komma i tillfälle att vida mer, än nu är förhållandet, pröfvas och utvecklas, och härigenom ett värdefullt förarbete vara undanflyddt för dess allmännare och måhända i en icke aflägsen framtid obligatoriska införande i vårt land.

På de skäl jag här anfört får jag föreslå,

att Riksdagen behagade besluta, att i riksstaten upptagna anslag af 20,000 kronor till understöd åt högre folkskolor på landet må få användas till understöd,

enligt Kongl. Maj:ts bepröfvande, åt högre folkskolor eller med dem jemförliga enskilda läroanstalter jemväl i städerna.

Stockholm den 28 januari 1893.

V. Vahlin.

Häruti instämmer

A. Lilienberg.

N:o 152.

Af herr **V. Vahlin**, *i fråga om beviljande af anslag för fortsatt utgifvande under år 1894 af tidskriften Acta Mathematica.*

Jag får härmed föreslå,

att Riksdagen behagade besluta att bevilja ett anslag af 4,000 kronor för fortsatt utgifvande under 1894 af tidskriften Acta Mathematica, dock med vilkor, att ett exemplar af tidskriften aflemnas till hvarje högre allmänt läroverks bibliotek.

Stockholm den 28 januari 1893.

V. Vahlin.
